

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนจากแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับวินัยในตนเองทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูประจำชั้น เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าสมอเซ จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าสมอเซ จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีวินัยในตนเองทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีวินัยในตนเองทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเซ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเซ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2547 ซึ่งมีจำนวนห้องเรียน 2 ห้องเรียน โดยโรงเรียนสุเหร่าสมอเซ มีการจัดห้องเรียนแบบความสามารถทางการเรียน ศาสนา และเพศ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการนักเรียน 1 ห้องเรียน เพื่อเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) มา 1 ห้องเรียน ให้เป็นกลุ่มทดลองและอีก 1 ห้องเรียนที่เหลือเป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือในการวิจัย

1. โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวิจัยในตนเองทางการเรียนจำนวน 14 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ในช่วงหลังเลิกเรียน (วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ยกเว้นครั้งที่ 5 ดำเนินกิจกรรมในวันพฤหัสบดี เนื่องจากวันพุธตรงกับวันมาฆบูชา) ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ – 16 มีนาคม 2548
2. แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียน ซึ่งลักษณะของแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต และข้อความเชิงนิเสธ โดยกำหนดพฤติกรรมให้ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนด้านความซื่อสัตย์ และความอดทน โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมประเมินตนเอง
3. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยกำหนดพฤติกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความอดทน

4. แบบแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อคำถาม 3 ข้อ และส่วนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะของนักเรียนจากการเข้าร่วม โปรแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เตรียมเครื่องมือในการวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยนำโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาอื่น การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนแบบลดความสามารถทางการเรียน ศาสนา และเพศ ซึ่งจากการทดลองใช้ พบว่า เนื้อหาและเวลาที่ใช้ในแต่ละครั้งมีความเหมาะสม การชี้แจงในแต่ละครั้งทำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองขณะทำกิจกรรม และการจัดกลุ่มโดยการจับสลากนักเรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้นและให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรมจนเสร็จ ส่วนแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียนที่ปรับปรุงและแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อการพิจารณาเกี่ยวกับภาษาและการตอบของนักเรียน เพื่อนำมาพิจารณาแก้ไขการใช้ภาษาให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น ซึ่งจากการตอบของนักเรียน พบว่า ภาษาที่ใช้นักเรียนเข้าใจ มีความเหมาะสม หลังจากนั้นนำแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียน ที่ปรับปรุงและแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 114 คน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาอื่น การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนแบบลดความสามารถทางการเรียน ศาสนา เพศชาย และเพศหญิง เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง โดยการวัดความคงที่ภายใน (Measure of internal consistency) คำนวณค่าดัชนีความเที่ยง โดยการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach จากการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงได้ค่าดัชนีความเที่ยงเท่ากับ 0.842

2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเซ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2547 ซึ่งมีจำนวนห้องเรียน 2 ห้องเรียน โดยโรงเรียนสุเหร่าสมอเซ มีการจัดห้องเรียนแบบลดความสามารถทางการเรียน ศาสนา และเพศ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย

ต้องการนักเรียน 1 ห้องเรียน เพื่อเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) มา 1 ห้องเรียน ให้เป็นกลุ่มทดลอง และอีก 1 ห้องเรียนที่เหลือเป็นกลุ่มควบคุม

3. ดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองทางการเรียน เริ่มทดลองตั้งแต่วันจันทร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ – 16 มีนาคม 2548 ระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ๆละ 3 ครั้งๆละ 50 นาที (รวมจำนวน 14 ครั้ง) โดยนักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ในช่วงหลังเลิกเรียน เวลา 15.50 - 16.40 น. (ยกเว้นครั้งที่ 5 ดำเนินการทดลองในวันพฤหัสบดีที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 เนื่องจากวันพุธที่ 23 กุมภาพันธ์ 2548 ตรงกับวันมาฆบูชา) ณ ห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสุเหร่าสมอเช และระหว่างการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองส่ง “สมุดน้อยคอยบันทึก” ทุกวันศุกร์ เพื่อตรวจและคืนให้กับนักเรียนกลุ่มทดลองทุกวันจันทร์ (นักเรียนกลุ่มทดลองต้องบันทึกพฤติกรรมวันเสาร์และวันอาทิตย์ก่อนที่จะบันทึกพฤติกรรมของวันจันทร์) ในการทดลองครั้งนี้กลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองทางการเรียน

4. หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ ให้กลุ่มทดลองทำแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียน (Post – test) และแบบแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วม โปรแกรม และให้กลุ่มควบคุมทำแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียน (Post – test) รวมทั้งสัมภาษณ์ครูผู้สอนและครูประจำชั้น

5. นำแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองทางการเรียนมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรม รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนและครูประจำชั้น และแบบแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าสมอเช จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีวินัยในตนเองทางการเรียน สูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีวินัยในตนเองทางการเรียน สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและครูประจำชั้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียน กลุ่มทดลอง พบว่าครูผู้สอนและครูประจำชั้นมีความพึงพอใจพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของ โรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความอดทน แต่ยังมีพฤติกรรมย่อยในบางข้อที่ครูยังต้อง ตักเตือนและแนะนำ ได้แก่ จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้ครบ ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด มาโรงเรียนให้ทันเวลา

4. ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรมว่า การเข้าร่วมกิจกรรมสามารถพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนได้ในประเด็นของการได้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยในตนเองทางการเรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และพึงพอใจกับ กิจกรรมที่มีความสนุกสนาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัย ในตนเองทางการเรียนสามารถพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนได้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรม ในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการให้ความรู้ โดยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง ทางการเรียน และการฝึกให้นักเรียนคิดจนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนได้ ดังที่นักเรียนกลุ่มทดลองได้แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้เรียนรู้อะไรจากโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัย ในตนเองทางการเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า โปรแกรมการเรียนรู้

แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวินัยในตนเองทางการเรียนทั้ง 5 ด้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้กับครูได้รับทราบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับวินัยในตนเองทางการเรียนต่อไป

2. โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีหลักการที่สำคัญคือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ดังนั้นการนำโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนไปใช้ต่อไปนั้น ผู้ใช้ควรศึกษาทำความเข้าใจหลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เนื่องจากกิจกรรมของโปรแกรมในครั้งนี้ผู้วิจัยทดลองกับโรงเรียนขยายโอกาส

3. การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด กล่าวคือนักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในกลุ่มมีการอภิปรายสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน สรุปเป็นความคิดรวบยอดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนต่อไป ดังนั้นผู้ที่จะนำโปรแกรมนี้ไปใช้ต้องมีทักษะในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถพัฒนาวินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลระยะยาวของนักเรียนกลุ่มทดลองดูความคงทนของพฤติกรรมว่า เมื่อนักเรียนเข้าสู่การเรียนการสอนตามปกติของโรงเรียนแล้ววินัยในตนเองทางการเรียนของนักเรียนยังคงอยู่มากน้อยเพียงใด

2. จากการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองมาก ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองทางการเรียนกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียน การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น